

verfittede studerende Candidater og Studenter. Bring alle disse Forhold og disse Mænd til Provindserne, saa vilde de private Skoler ogsaa der kunne blomstre. Jeg har som Dreng gaaet i den meest lykkelige private Skole i Provindserne, og naar det ærede Medlem for Maribo Amts 2den Valgkreds (Frederiksen) sagde, at han i en kongelig lærd Skole havde faaet sit første Blik for Fordærvelse, saa vil jeg sige, at jeg fik mit første Blik for Gumbuzen i den private Skole, thi den gik i Grunden ud paa at dupere i alle Retninger, fremfor Alt ud paa, at Forældrene skulde faae det allerstørste Indtryk af Skolen og ikke tænke paa at sætte Børnene i en anden højere Skole. Naar Hans Kongelige Høihed skulde inspicere Skolen, lærte vi endog af en af Lærerne Regnestykket iforveien, hvori vi skulde aflægge Prøve i hans Kongelige Høiheds Nærværelse. Saaledes gaaer meget let et stoffende Skin heelt igjennem ved mange Forhold i de private Skoler. Naar vi see paa disse Skoler her i Kjøbenhavn — vi have Lov til at tale om dem, thi de staae under Statens Control — saa er det for Øieblikket høitbegavede Mænd, der staae i Spidsen for dem og Mænd, der fuldt bevidste støtte sig til de kongelige Skoler i Henseende til de billigere Lærkræfter. Dag denne Støtte bort og lad de samme Principer med Hensyn til Budgettet forblive staaende, saa er jeg vis paa, at enhver Kjøbenhavnsk Lærer vil give mig Ret i, naar jeg om det Kjøbenhavnske private Skolevæsen bruger den Eignelse, at saa vil det hurtigt omdannes, om jeg saa maa sige, til en ganske eiendommelig Plantage, hvor Skolebestyreren er Plantageeier, Lærerne Regnerne og Drengene Sukkerrørene. Drengene ville fastholdes ved Skolerne ved alle mulige Midler, saalænge de kunne bruges til at støtte Skolens Budget, men naar Glasserne ere for store, vil man ligesaa let støde dem bort. Og naar det ærede Medlem meente, at gjennem de kongelige lærde Skoler kom mange Middelmaadige frem til Universitetet,

saa siger jeg nei, i de kongelige Skoler blive de Middelmaadige stødt bort, og maaskee altfor stærkt bort, men de komme for en væsentlig Deel fra de Kjøbenhavnske Skoler, hvor man for Budgettets Skyld ikke kan undlade deres Dyrkning. Dette viser sig bedst i Tal, naar man sammenligner det uhyre Antal Studenter, der i Sammenligning med Studenterne fra det øvrige Land produceres af de private Kjøbenhavnske Skoler. Antallet bliver større og større, og det kan ikke have nogen anden Grund, end at man lader dem gaae op fra Klasse til Klasse, medens man i de lærde Skoler siger, at dette ikke kan gaae. Dernæst har man i Provindserne en heel Deel omdannede Latinnskoler, saaledes i Slagelse, i Bordingborg, i Kolding og i Helsingør, men naar man seer paa Programmerne fra Skolerne i disse Byer, hvor der ikke er nogen latinnsk Skole til at gjøre dem Skade, vil man see, at der fra Bestyrernes Side har ud og har ind lyder Beklagelse over, at det ikke er muligt at komme til en Skole, som svarer til Demedet, Beklagelse over, at de trods de Midler, der staae til deres Raadighed, ikke kunne vinde de rigtige Lærkræfter, Beklagelse over, at Disciplenes Antal stadig synker og over, at Skolerne ikke staae i nogen organisk Forbindelse med de øvrige Skoler. Det er et Phænomen, som ogsaa er værd at lægge Mærke til, at i en af disse Byer, hvor man i sin Tid forandrede Latinnskolen, nemlig i Helsingør, er der en Bevægelse for igjen at gjøre Skolen om til en Latinnskole. Jeg vil anbefale Programmerne for disse omdannede Skoler til de Herrer's Læsning, og De ville forhuse Dem over de Banfæligheder, der stille sig i veien for den Slags Skoler i Provindserne og over den Maade, hvorpaa Skolebestyrerne der ere stillede.

Hvad jeg ellers vilde sige om Lovforslaget, har jeg allerede tildeels berørt, idet jeg har udtalt mig imod, at Lovforslaget skulde føre til, at nogen Retning blev altfor eenfaldig. Jeg troer, at det er en stor Feil, at man vil opdrage